ОТЧЕТЪ

на

Българската Народна Банка

за 1918 година.

Година 40-а.

СОФИЯ
ПРИДВОРНА ПЕЧАТНИЦА АКЦ. Д-ВО
1919.

Инв. № 2434

А/I 82

ОТЧЕТЪ

на

Българската Народна Банка

за 1918 година.

Година 40-а.

1 ОДЕК 1968

ИНВЕНТАРЕНЪ № 15196.

10 III 1976

01 DEC 1993

БИБЛИОТЕКА НА Б. Э. К. БАНКА

СОФИЯ

ПРИДВОРНА ПЕЧАТНИЦА АКЦ. Д-ВО

1919.

№ 23988 **София**, 30 Декемврий 1919 г.

Господину Министру на Финансить.

Господинъ Министре,

Възъ основа на чл. 56 отъ закона за Българската Народна Банка, имаме честь да Ви прѣдставимъ годишния ни отчетъ за резултатитѣ отъ операциитѣ на Банката за изтеклата 1918 година.

1. Капиталъ и резерви на Банката.

а) Основенъ капиталъ.

На 31/XII. 1917 година капиталътъ на Банката е билъ . . . . . лева 20.000.000
Прѣзъ отчетната 1918 година той не е прѣтърпѣлъ никакво измѣнение, така че на 31/XII. 1918 година остава пакъ сѫщия.

б) Запасенъ капиталъ.

На 31/XII. 1917 година запасниятъ капиталъ на Банката е билъ . . . . . лева 10.000.000
Прѣзъ отчетната 1918 годнна той не е прѣтърпѣлъ никакво измѣнение, така че на 31/XII. 1918 година остава пакъ сѫщия.

в) Ипотеченъ резервенъ фондъ.

(Създаденъ прѣзъ 1907 год.).

На 31/XII 1917 година Ипотечниятъ резервенъ фондъ е билъ . . . . . лева 1.303.050·30
На 31/XII 1918 година сѫщиятъ се възкачилъ на . . . . . „ 1.448.389·10
Увеличение прѣзъ 1918 година . . . . . лева 145.338·80

г) Фондъ „Ликвидация на присѫдени имоти".
(Създаденъ прѣзъ 1909 година),

На 31/XII. 1917 година фондътъ „Ликвидация на присѫдени имоти" е билъ. . .	лева	1.382.992·51
Прѣзъ 1918 година постѫпило	„	39.464·06
Всичко .	лева	1.422.456·57
Прѣзъ сѫщата година е изразходвано	„	118.567·71
На 31/XII. 1918 година оставатъ.	лева	1.303.888 86
Намаление прѣзъ 1918 година	лева	79.103·65

д) Фондъ „Съмнителни вземания".
(Създаденъ прѣзъ 1911 год.).

На 31/XII. 1917 година фондътъ „Съмнителни вземания" е възлизалъ на	лева	50.000.000·—
Прѣзъ 1918 година постѫпило.	„	75.196.583·77
Всичко . .	„	125.196.583·77
Прѣзъ сѫщата година минати въ загуба несъбираеми вземания на сума	„	196.583·77
На 31/XII. 1918 година оставатъ*).	„	125.000.000·—
Увеличение прѣзъ 1918 година	„	75.000.000·—

а всичко на 31/XII. 1918 година капиталъ и резерви на сума лева 157.752.277·96 или съ „ 75.066.235·15 въ повече отъ 1917 година,

2. Общо количество на операциитѣ.

Общото количество на операциитѣ прѣзъ 1918 година възлиза на 1.088.335 за лева 38.935.028 878 42

а) Банкови операции.

Общото количество на банковитѣ операции прѣзъ 1918 г. възлиза на	1.030.456	за	лева	36.383.659.702 40
Прѣзъ 1917 година то възлизаше на	957.789	„	„	26.717.126 346·80
Увеличение за 1918 година**)	72.667	„	„	9.666.533.355·30

б) Операции за смѣтка на Държавното съкровище.

Общото количество на извършенитѣ операции по касовата служба на държавата прѣзъ 1918 година възлиза на	53.138	за	лева	2.531.730.886·17
Прѣз 1917 година възлизаше на	53.666	„	„	2.096.339.020·49
Увеличение за 1918 година	528	„	„	435.391.865·68

3. Движение на касата.

На 31/XII 1917 година е имало въ каситѣ на Банката	лева	321 041.117·64
Прѣзъ 1918 година сѫ постѫпили по 432,591 операции	„	7.018.696.551·79
Всичко . .	„	7.339.737.669·43
Прѣзъ 1918 година сѫ изплатени по 394,292 операции	„	6.424.069.558·39
На 31/XII 1918 година е имало наличность	„	915.668.111 02

*) Съгласно § 3 отъ закона за увеличение основния и запасния капиталъ за банката отъ 4/I. 919 год., 80.000,000 лева отъ тази сума ще се прѣхвърлятъ къмъ основния капиталъ и 40,000.000 лева къмъ запасния,

**) Като мѣрило за опрѣдѣляне намалението или увеличението въ операциитѣ на бинката за 1918 година, въ сравнение съ тѣзи отъ 1917 г., Управлението на Банката се е ржководило: по смѣткитѣ „Портфейлъ", „Депозирани полици", както и при вѫтрѣшнитѣ и задгранични прѣводи, отъ бройкитѣ, а по всички други смѣтки — отъ сумата.

Наличността на 31/XII 1918 година се състои отъ тѣзи монети:

Монети	злато	лева	64.020.477·14
	чуждестранни банкноти	„	20.347.052·44
	сребро	„	19.435.884 69
Банкноти	златни	„	528.115.950·—
	сребърни	„	81.651.746·75
Държавни съкровищни бонове		„	202.097.000·—
	Всичко	лева	915.668.111·02

Общиятъ оборотъ на касата прѣзъ 1918 година възлиза на . . . . . лева 13.442.766.108·98
Прѣзъ 1917 година оборотътъ е билъ . . . . . „ 8.951.964.482·20
Значи, прѣзъ 1918 година оборотътъ е билъ въ повече . . . . . „ 4.490.801.626·78

Измѣненията въ **монетната наличность** сж били слѣднитѣ:

въ хиляди лева

Злато	Сребро	Злато и сребро
Максимумъ 63.993 на 14 XI.	Максимумъ 20 332 на 7/X.	Максимумъ 125.072 на 7/XII.
Минимумъ 62.855 на 28/II.	Минимумъ 16.770 на 30/IV.	Минимумъ 87.740 на 10/V.
Срѣдно 63.495 —	Срѣдно 17.891 —	Срѣдно 99.671 —

Измѣненията въ **банкнотитѣ за обръщение** сж били слѣднитѣ:

въ хиляди лева

Златни	Сребърни	Златни и сребърни
Максимумъ 1.969.444 на 31/XII	Максимумъ 344.372 на 14/X.	Максимумъ 2.298.617 на 31/XII.
Минимумъ 1.189.485 на 7/I.	Минимумъ 309.760 на 22/IV.	Минимумъ 1.507.568 на 7/I.
Срѣдно 1.558.893 —	Срѣдно 325 622 —	Срѣдно 1.884.516 —

4. Портфейлъ.

На 31/XII 1917 година е имало въ портфейла	21.842	сконтирани полици и записи за лева		24.122.788·62
Прѣзъ 1918 година сж постжпили	347	„ „ „ „ „ „		1.840.293·81
Всичко . .	22.189	„ „ „ „ „ „		25.963.082·43
Прѣзъ 1918 година сж излѣзли	3.618	„ „ „ „ „ „		5.255.220·75
На 31/XII 1918 година сж останали	18.571	„ „ „ „ „ „		20.707.861·68

Отъ постжпилитѣ прѣзъ 1918 година полици:

343	сж заемни полици за	лева	1.836.693·81
4	сж сконтирани полици за	„	3.600·—
Всичко 347	полици за	„	1.840 293·81

Общото количество на постжпилитѣ прѣзъ 1918 год.

полици и записи, както се вижда по-горѣ, е било .	326	полици за . . .	лева	1.825.083·41
Това количество прѣзъ 1917 година е било	646	„ „	„	1.600.491·—
Намаление за 1918 година	320	„ „	„	224.592·41

Прѣзъ 1918 година портфейлътъ е прѣтърпѣлъ слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	24.056.472·87	на 7 януари
Минимумъ	20 694.600·19	на 7 ноември
Срѣдно	21 873.278·58	—

5. Депозирани полици.

На 31/XII. 1917 година е имало	11.027	депозирани полици за лева		16.377.649·95
Прѣзъ 1918 година сж постжпили	317	„ „ „ „		22.145.152·95
Всичко . .	11.344	„ „ „ „		38.522.802·90
Прѣзъ 1918 година сж събрани	868	„ „ „ „		4.199.009·41
„ „ „ „ повърнати	1.098	„ „ „ „		5.714.676·98
На 31/XII. 1918 година сж останали. . . .	9 378	„ „ „ „		28.609.116·51
Общото количество на постжпилитѣ прѣзъ 1918 година депозирани полици, както е показано по-горѣ, е било	317	полици за	лева	22.145.152·95
Това количество прѣзъ 1917 година е било. .	27	„ „	„	2.343.550·—
Значи, прѣзъ 1918 год. сж постжпили въ повече.	290	„ „	„	19.801.602·95

Прѣзъ 1918 година депозиранитѣ полици сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	28.609.116·51 на 31/XII.
Минимумъ	14.996.722·40 на 14/V.
Срѣдно	20.034.722·76 —

6. Специални текущи смѣтки подъ гаранция на полици.

На 31/XII. 1917 година е имало	116	смѣтки за	лева	3.353.418·17
Прѣзъ 1918 година отпуснато по	107	„	„	68.376.754·73
		Всичко . .	„	71.730.172·90
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	82	„ лева 57.651.944·41		
Прѣзъ сжщата година е дадено въ сждъ . .	—	„ „ —	„	57.651.944·41
На 31/XII. 1918 година сж останали	111	„	„	14.078.228·49

Тѣзи смѣтки сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	16.457.868·49 на 30/IX.
Минимумъ.	2.671.058·80 на 14/III.
Срѣдно	8.122.828·83 —

7. Специални текущи смѣтки подъ гаранция на двѣ лица.

На 31/XII. 1917 година е имало	2.598	смѣтки за	лева	58.821.638·22
Прѣзъ 1918 година е отпуснато	2.432	„	„	1.118.499.406·29
		Всичко . .	„	1.177.321.044·51
Прѣзъ 1918 година е постжпило по . . .	1.747	„ лв. 700.689.393 03		
Прѣзъ сжщата година сж дадени въ сждъ .	5	„ „ 70.887·72	„	700.760.280·75
На 31/XII. 1918 година сж останали . . .	2.318	„ за	„	[1]) 476.560.763·76

Прѣзъ 1918 година специалнитѣ текущи смѣтки подъ гараиция на двѣ лица сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	481.203.452·48 на 31 октомврий
Минимумъ	63.547.473·93 на 7 януари
Срѣдно	331.260.814·82 —

[1]) Въ тази сума влизатъ и вземанията отъ районитѣ комитети по открититѣ имъ при Банката оборотни кредити на сума 119.384.660·41 лева, по 176 смѣтки, както и остатъцитѣ по други нѣколко смѣтки на чужди банки, открити по рѣшение на съвѣта прѣзъ отчетната година, на сума лева 341,451,473·20.

8. Специални текущи смѣтки гаранция цесии.

На 31/XII. 1917 година е имало	13	смѣтки за	лева	6.506.678·67
Прѣзъ 1918 година е отпуснато по . . .	13	„	„	546·297·38
		Всичко . .	„	7.052.976·05
Прѣзъ 1918 година е постжпило по . .	2	„ . . лева 37.025·80		
Прѣзъ сжщата година сж дадени въ сждъ	1	„ за „ 8.555·85	„	45.581·65
На 31/XII. 1918 година сж останали . .	12	„ „	„	7.007·394·40

Специалнитѣ текущи смѣтки срѣщу цесии сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	6.772.395·40	на 30 ноември
Минимумъ	6.506.678·67	на 7 януари
Срѣдно	6.574.676·67	—

9. Специални текущи смѣтки гаранция безспорни вземания.

На 31/XII 1917 година е имало	59	смѣтки за	лева	842.711·37
Прѣзъ 1918 година е отпуснато по	56	„ „	„	84.828·88
		Всичко . . .	лева	927.540·25
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	43	„ „	„	595.742·94
На 31/XII 1918 година сж останали	59	„ „	лева	331.797·31

Тѣзи смѣтки сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	854.462·05	на 31 януари
Минимумъ.	320.531·83	на 22 ноември
Срѣдно.	529.654·98	—

10. Смѣтки и заеми подъ залогъ на цѣнни книжа.

На 31/XII 1917 година е имало.	967	смѣтки за	лева	3.576.537·88
Прѣзъ 1918 година е отпуснато по	1.052	„ „	„	173.818.468·19
		Всичко . .	лева	176.395.006·07
Прѣзъ 1918 годинѣ е постжпило по	845	„ „	„	165.993.093·18
На 31/XII 1918 година сж останали	1.246	„ „	лева	11.401.912·89

Специалнитѣ текущи смѣтки и заеми подъ залогъ на цѣнни книжа сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	28.077.720·90	на 30 септември
Минимумъ.	3.098 482·89	на 14 януари
Срѣдно.	10.391.276·79	—

11. Смѣтки и заеми подъ залогъ на стоки и коносаменти.

На 31/XII 1917 година е имало	22	смѣтки за	лева	5.195.370 94
Прѣзъ 1918 година е отпуснато по	19	„ „	„	22.863.604·16
		Всичко . .	лева	28.058.975·10
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	14	„ „ лева 8.492.887·17		
Прѣзъ сжщата година сж дадени въ сждъ. . .	—	„ „	„	8.492.887·17
На 31/XII 1918 година сж останали	24	„ „	лева	19.566.087 93

Специалнитѣ текущи смѣтки и заеми подъ залогъ на стоки и коносаменти сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	19.141.353·85	на 31 декември
Минимумъ	5.145.370·94	на 7 януари
Срѣдно	13.642.407·17	—

12. Смѣтки и заеми срѣщу ипотеки.

а) Заеми срѣщу ипотеки.

На 31/XII. 1917 година е имало	2 763	ипотечни заеми за . . .	лева	33.214.234·72
Прѣзъ 1918 година сж отпуснати	20	„ „ „	„	262.700·—
Всичко . .	2.783	„ „ „ . . .	лева	33.476.934·72
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	366	„ „ лв. 5.700.003·13		
Прѣзъ сжщата година сж останали върху Банката	—	ипот. имоти за „ —	„	5.700.003·13
На 31/XII. 1918 година сж останали	2.417	ипот. заеми за	лева	27.776.931·59

Заемитѣ срѣщу ипотеки сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	33.166.926	на 7 януари
Минимумъ	27.765.301	на 31 декември
Срѣдно	30.636.097	—

б) Специални текущи смѣтки срѣщу ипотеки.

На 31/XII. 1917 година е имало	405	смѣтки за	лева	14.721.041.94
Прѣзъ 1918 година е отпуснато по.	214	„	„	4.361.415·36
		Всичко . .	лева	19.082.457·30
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	242	„ лева 5.312.993·04		
Прѣзъ сжщета година сж дадени въ сждъ . . .	—	„ за „ —	лева	5.312.993·04
На 31/XII. 1918 година сж останали	374	„ „	лева	13.769.464·26

Тѣзи смѣтки сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	14.713.974·59	на 7 януари
Минимумъ.	13.204.579·88	на 22 декември
Срѣдно.	13.728.178·66	—

13. Присѫдени недвижими имоти.

На 31/XII 1917 година сѫ останали върху Банката	364	имоти	за лева	503.928·43
Прѣзъ 1918 година сѫ възложени	—	„	„ „	—
Всичко . .	364	„	„ „	503.928·43
Прѣзъ 1918 година сѫ продадени	42	„	„ „	84.809·75
На 31/XII 1917 година оставатъ	322	„	„ „	419.118·68

Присѫденитѣ недвижими имоти сѫ прѣтѫрпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	510.341·28	на 7 февруари
Минимумъ.	419.118·68	на 31 декември
Срѣдно	431.022·61	—

14. Заеми на окрѫжия, общини и учреждения.

На 31/XII 1917 година дългътъ къмъ Банката на разнитѣ градски и селски общини, окрѫжия и учрѣждения е билъ	лева	21.325.527·80
Прѣзъ 1918 година сѫ отпуснати нови заеми за	„	2.970.000·—
Всичко . . .	„	24.295.527·80
Прѣзъ 1918 година е постѫпило	„	472.576·64
На 31/XII 1918 година остава да се дължи	„	23.822.951·16

Въ горнитѣ влизатъ сѫщо отпуснатитѣ на нѣкои земледѣлчески банки заеми за откупуване на господарскитѣ и чифлишкитѣ земи.

Движението на тѣзи послѣднитѣ прѣзъ 1918 година е било слѣдното:

На 31/XII 1917 година земледѣлческитѣ банки сѫ дължали	лева	1.022.423·33
Прѣзъ 1918 година е отпуснато	„	—
„ „ „ „ постѫпило	„	15.537·83
На 31/XII 1918 година остава да се дължи	„	1.006.885·50

а именно:

1. Бълг. землед. банка,	Босилеградски клонъ . . .	лева	489.599·16
2. „ „ „	Кюстендилски „ . . .	„	256.443 25
3. „ „ „	Радомирски „ . . .	„	188.267·29
4. „ „ „	Софийски „ . . .	„	72.575·80
	Всичко . .	лева	1.006.885·50

Заемитѣ на окрѫжия, общини и учрѣждения, включително и тия на земледѣлческитѣ банки, сѫ прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	23.904.918·07	на 22 августъ
Минимумъ.	21.136.839·81	на 31 мартъ
Срѣдно	22.528.450·96	—

15. Заеми на общини за постройка на училищни сгради.

На 31/XII. 1917 година дългътъ къмъ Банката на разнитѣ селски общини за постройка на училищни сгради е билъ	лева	708.639 43
Прѣзъ 1918 година сж били отпуснати нови заеми на сума	„	194.460·50
Всичко	лева	903.099·93
Прѣзъ 1918 година е постжпило	„	191.934·—
На 31/XII. 1918 година остава да се дължи	лева	711.165·93

16. Държавно съкровище.

На 31/XII. 1917 година Държавата е дължала на Банката по смѣтката „Държавно Съкровище“	лева	621.331.586·77
Прѣзъ 1918 година е отпуснато	„	3.213.125.455·37
Всичко	„	3.834.457.042·14
Прѣзъ сжщата година е постжпило	„	2.953.118.408·17
На 31/XII. 1918 година Държавата е останала да дава	„	881.338.633·97

Освѣнъ тази сума държавата дължи на Банката по съкровищни бонове лева 412.885 000·—

Прѣзъ 1918 година смѣтката „Държавно Съкровище“ е прѣтърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	904.840.668·94	на 14 юли
Минимумъ	281.855.291·14	на 28 февруари
Срѣдно	559.584.393.83	—

17. Управление на държавнитѣ дългове.

На 31/XII. 1917 година е имало да взема	лева	289.293·46
Прѣзъ 1918 година е постжпило	„	2.240.869.969·01
Всичко	„	2.241.159.262·47
Прѣзъ сжщата година е отпуснато	„	2.240.899.686·38
На 31/XII. 1918 година остава да взема	„	259.576·09

18. Текущи лихвени смѣтки.

На 31/XII. 1917 година е имало	4.492	смѣтки за	лева	61.554.811.02
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	15.304	„	„	371.356.600·70
Всичко			„	432.911.411·72
Прѣзъ 1918 година е платено по	12.328	„	„	309.078.030·12
На 31/XII. 1918 година сж останали	15.359	„ за	„	123.833.381·60

Прѣзъ 1918 година смѣтката „Текущи лихвени смѣтки“ е прѣтърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	61.554.811·02	на 31 декември
Минимумъ	7.132 611·68	на 22 августъ
Срѣдно	21.673.482·28	—

19. Депозитни текущи смѣтки.

На 31/XII. 1917 година е имало	2.400	смѣтки за	лева	8.158.516·23
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	1.367	„	„	171.583.895·50
Всичко			„	179.742.411·73
Прѣзъ 1918 година е платено по	1.897	„	„	164.156.102·98
На 31/XII. 1918 година сж останали	2.922	„ за	„	15.586.308·85

Прѣзъ 1918 година смѣтката „Депозитни текущи смѣтки“ е прѣтърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	126.355.085·70	на 30 августъ
Минимумъ	65.503.415.02	на 7 януари
Срѣдно	107.398.108·37	—

20. Текущи безлихвени смѣтки.

На 31/XII 1917 година е имало	10.109	смѣтки за		лева	146.023.405·13
Прѣзъ 1918 година е постжпило по	15.661	„	„	„	3.852.182.577·46
			Всичко	„	3.998.205.982·59
Прѣзъ 1918 година е платено по	14.456	„	„	„	3.809.453.582·58
На 31/XII 1918 годино сж останали	10.958	„	„	„	188.752.400·01

Смѣтката „Текущи безлихвени смѣтки“ прѣзъ 1918 год. е прѣтърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	187.896.451·81	на 31 декември
Минимумъ.	83.823.300.96	на 22 ноември
Срѣдно.	133.161.447·87	—

21. Държавни, общинеки и обществени фондове.

На 31/XII 1917 година е имало остатъкъ	лева	192.701.308·53
Прѣзъ 1918 година е постжпило	„	446.027.913·85
Всичко	„	638.729.222·38
Прѣзъ 1918 година е платено	„	343.827.126·79
На 31/XII 1918 година е имало остатъкъ	„	295.002.095·59

Прѣзъ 1918 година смѣтката „Държавни, общински и обществени фондове“ е прѣтърпѣла слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	289.622.903·37	на 31 декември
Минимумъ.	191.474.286·94	на 7 януари
Срѣдно	277.861.296·—	—

22. Влогове лихвени срочни.

На 31/XII 1917 година е имало	2.440	влога за		лева	85.825.046·58
Прѣзъ 1918 година с вложено по	523	„	„	„	29.017.899·53
Всичко	2.790	„	„	„	114.842.946·11
Прѣзъ 1918 година е изплатено по	523	„	„	„	13.684.596·92
На 31/XII 1918 година сж останали	2.267	„	„	„	101.158.449·19

Прѣзъ 1918 година влоговетѣ лихвени срочни сж прѣтърпѣли слѣднитѣ измѣнения:

Максимумъ	101.114.010·09	на 31 декември
Минимумъ	85.826.246·58	на 7 януари
Срѣдно.	93.906.928·30	—

23. Полици за събиране.

На 31/XII. 1917 година е имало	75.926	полици за	лева	69.359.207·99
Прѣзъ 1918 година сж постжпили	28.471	„ „	„	44.944 693·88
Всичко	104.397	„ „	„	114.303.801·87
Прѣзъ 1918 година сж събрани и реметирани	29.551	„ „	„	36.302.440·91
Прѣзъ сжщата година сж повърнати	9.537	„ „	„	12.672.199·35
На 31/XII. 1918 година сж останали	65.309	„ „	„	65.329.161·61

24. Депозити на хранение.

На 31/XII. 1917 година е имало	4.138	депозити за	лева	291.940.864·72
Прѣзъ 1918 година сж постжпили	1.231	„ „	„	408.119.002·49
Всичко	5.369	„ „	„	700.059.867·21
Прѣзъ 1918 година сж изтеглени	439	„ „	„	358.619.498·16
На 31/XII. 1918 година сж останали.	4.930	„ „	„	341.440.369·05

25. Прѣволи.

а) Вжтрѣшни.

Прѣзъ 1918 година банката е прѣвела суми, чрѣзъ чекове, писмени и телеграфически заповѣди срѣщу клоноветѣ и агентуритѣ, отъ едно мѣсто на друго въ царството, по	151.196	прѣводи за	лева	1.092.870.081·86
Прѣзъ 1917 година е имало	150.296	„ „	„	868.183.659·47
Увеличение за 1918 година	900	„ „	„	224.686.422·39

б) Задгранични.

Прѣзъ 1918 година сж извършени съ чекове, писмени и телеграфически заповѣди срѣщу разни кореспонденти въ странство	8.778	прѣводи за	лева	1.874.544·70
Прѣзъ 1917 година е имало	8.332	„ „	„	118.724.429·01
Увеличение за 1918 година	446	„ „	„	116.849.884·31
Прѣзъ 1918 година страннитѣ кореспонденти сж направили срѣщу клоноветѣ на банката	70	тегления за	„	172.857·74
Прѣзъ 1917 година е имало	54	„ „	„	901.271·86
Увеличение за 1918 година	16	„ „	„	728.414·12

26. Камбио и групове.

а) К а м б и о.

Прѣзъ 1918 година е купено и изпратено на страннитѣ кореспонденти камбио по	323	чека	лева	491 634.092 63
Прѣзи 1917 година е купено по	139	„	„	376.369.412·84
Увеличение за 1918 година съ	184	„	„	115.264.679·79

б) **Групове.**

Прѣзъ 1918 година сж пратени въ странство	—	група за	лева	—
Прѣзъ 1917 година сж пратени въ странство	17	„ „	„	7.616.000·—
Намаление за 1918 година	17	„ „	„	7.616.000·—

27. Сконто, лихви и комисиони.

Прѣзъ течение на 1918 година процентътъ на лихвата, която банката взема и плаща е билъ слѣдния:

а) 6% за сконтиранитѣ полици и специалнитѣ текущи смѣтки подъ залогъ на полици отъ кредитнитѣ, акционерни или командитни съ акции дружества и банки, както и на частнитѣ банкерски кжщи, които иматъ капиталъ най-малко 500.000 лева и които би направили годишенъ оборотъ най-малко отъ 800.000 лева по тия смѣтки.

б) 6 ½ % за сконтиранитѣ полици и специалнитѣ текущи смѣтки подъ залогъ на полици, на клиенти съ капиталъ по-малъкъ отъ 500.000 лева и на мѣстнитѣ комитети по оборотнитѣ имъ кредити (рѣшение на съвѣта отъ 11 октомврий 1916 година).

в) 6 ½ % за заемитѣ и смѣткитѣ срѣщу залогъ за цѣнни книжа, стоки и коносаменти.

г) 5 ½ % респективно 5% за аванситѣ на държавата, прѣвишающи сумата 10.000.000 лева, съгласно чл. 49 и чл. 50 отъ закона за банката.

д) 7% за всички други видове пласменти.

е) За срочнитѣ влогове: 2, 3 и 4% за срокъ 1, 3 и 5 години. За влоговетѣ на благотворителнитѣ д-ва и фондове — 1% повече т. е. 3, 4 и 5%.

ж) Влогови текущи смѣтки съ 4%.

з) 1% за оставенитѣ на текуща лихвена смѣтка суми отъ бюджетнитѣ излишъци на общинитѣ и Окржжнитѣ постоянни комисии. За държавнитѣ, общинскитѣ и обществени фондове лихвата се опрѣдѣля по споразумѣние.

Прѣзъ отчетната 1918 година банката е имала единъ приходъ отъ лихви, комисиони и други права на сума	лева	133.858.624·11
Прѣзъ 1917 година тия приходи сж възлизали на	„	72.124.869·56
Значи, прѣзъ 1918 година е имало едно увеличение отъ	„	61.733.754·55

28. Печалби и загуби.

Общата сума на печалбитѣ бруто, съгласно тукъ приложената смѣтка, възлиза на	лева	133.858.624·11
А разноскитѣ възлизатъ на	„	30.216.119·87
Остава, слѣдователно, една **чиста печалба** отъ	„	103.642.504·24
Чистата печалба прѣзъ 1917 година бѣше	„	39.341.799·47
Значи, прѣзъ 1918 година чистата печалба е въ повече съ	„	64.300.704·77

Чистата печалба на Банката за 1918 година се разпрѣдѣля, съгласно чл. чл. 4, 6, 22 и 62 отъ закона за сжщата и чл. 5 отъ закона за ипотечния кредитъ при Българската Народна Банка както слѣдва:

а) 0·140 за **ипотеченъ резервенъ фондъ,** което прави 10% върху чиститѣ печалби на банката по ипотечнитѣ ѝ операции, които печалби възлизатъ на сума 1.453.388.05 лева	лева	145.338·80
б) 72.553% за фондъ **„Съмнителни вземания“**	„	75.196.583·77
в) 0·776% за **възнаграждение** на чиновницитѣ и служащитѣ (0·04% за Управителния съвѣтъ и директоритѣ и 0·736% за останалия персоналъ) . . .	„	804.915·97
г) 26.531% за **„Държавното съкровище“**	„	27.495.665·70
Всичко . . .	„	103.642.504·24

Окончателниятъ балансъ на Банката за 1918 година, съпоставенъ съ баланситѣ отъ 1913 година насамъ има слѣдния изгледъ:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.	Разлика между 1917—1918
			въ милиони лева				
АКТИВЪ							
Невнесенъ капиталъ	6.9	4.1	2.2	0.4	—	—	—
Монетна наличность	78 8	83.6	83.9	85.4	95.8	103.8	+ 8.0
Странни кореспонденти	13.7	25.6	253.1	691.8	1239.7	1.186.1	— 53.6
Държавно Съкровище	142.9	154.8	146.9	260.8	621.3	881.3	+ 260.0
Портфейлъ	41.1	40.7	35.4	28.6	24.1	20.7	— 3.4
Дебиторни смѣтки	79.4	92.2	71.5	56.7	93.0	542.5	+ 449.5
Дългосрочни заеми	63.2	63.3	65.1	65.2	61.9	59.1	— 2.8
Фондове	8.6	8.5	8.7	8.2	8.6	8.5	— 0.1
Партиципации	3.5	3.5	3 3	3.6	3.5	3.3	— 0.2
Имоти	2.9	3.1	3.0	2.9	1.9	1.7	— 0.2
Разни	29.8	23.3	27.9	22.2	22.0	44.1	+ 22.1
Държ. съкр. бонове	—	—	—	—	—	412.9	+ 412.9
Лихви и ком. за слѣд. год.	—	—	—	—	—	17.7	+ 17.7
ПАСИВЪ							
Капиталъ	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	
Резерви	10.7	13.7	15.3	17.0	36 5	62.4	+ 25.9
Банкноти	188.7	226.6	369.7	833.9	1492.7	2298.6	+ 805.9
Кредиторни смѣтки	137.5	140 2	189.4	209.3	411.2	625.9	+ 214.7
Държавни дългове	12.1	—	0.4	0.1	0.3	0.2	— 0.1
Срочни влогове	50·5	55.2	59.2	66 7	85.8	101.1	+ 15.3
Заложни облигации	28 8	28.5	28.1	27.8	27.4	27.0	— 0.4
Лихви и ком. за слѣд. год.	1 5	—	—	—	0 5	—	— 0.5
Печалби и загуби	11.3	7.8	7.1	25.7	39.3	103.6	+ 64.3
Разни	9.1	10.7	11.8	25.4	58.1	42.9	— 15.5
Балансовъ сборъ	470.2	502.7	701.0	1225.9	2171.8	3281.7	+1109.9

Характеристиката на баланса за 1918 година до Септемврийскитѣ събития, въ общи черти, остава, прочее, еднаква съ оная, която ние дадохме на това мѣсто за военнитѣ баланси отъ 1916 и 1915 г. г.: бързо увеличение на банкнотното обръщение, въ връзка съ безспирно разтящия активъ въ страннитѣ кореспонденти; постоянно намаление съ частнитѣ пласменти за смѣтка на пласментитѣ въ полза на държавното съкровище и увеличение на частнитѣ безсрочни влогове. Отъ Септемврийскитѣ събития, обаче, насамъ се отваря нова ера въ него, която може да се окачести като ера на неодържимо покачване на ажиото, свързано съ непрѣстания ръстъ на банкнотитѣ, въпрѣки прѣкратяването на войната и съ засилването на поскъпяването на живота.

Слѣдниятъ анализъ по групи на ония пасивни и активни пера, които показватъ най-силно движение, ще ни даде по-конкретни данни, както за общата, така и за частната характеристика на банковата дейность прѣзъ 1918 година. Почваме отъ пасива и специално отъ кредиторнитѣ смѣтки, защото за банкнотното обръщение ще посвѣтимъ по долу особенъ параграфъ.

Кредиторнитѣ смѣтки обхващатъ: 1. лихвенитѣ кредиторни смѣтки, т. е. частнитѣ безсрочни лихвени влогове; 2. депозитнитѣ смѣтки или вземания на банковитѣ клиенти срѣщу депозититѣ отъ цѣнни книги, оставени на хранение въ банката, която събира купонитѣ или излѣзлитѣ отъ тиражъ титри за смѣтка на клиентитѣ; 3. безлихвенитѣ влогове на разни банки и учреждения и 4. публичнитѣ фондове, въ които влизатъ държавни и обществени фондове и, като главно перо, фонда на пощенската спестовна каса.

Общата сума на тия смѣтки показва единъ постояненъ ръстъ отъ 137.000.000 лева въ края на 1913 год. до 625.9 милиона въ края на 1918 год., т. е. едно увеличение отъ 356.8. Най много сж нарастнали прѣзъ 1918 год. лихвенитѣ кредиторни смѣтки (два пѫти въ сравнение съ 1917 г.), сетнѣ идатъ депозитнитѣ смѣтки (два пѫти), публичнитѣ фондове (53% увеличение) и депозитнитѣ безлихвени смѣтки (22% увеличение):

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Лихвени смѣтки . .	10.7	3.8	2 5	21.7	64.3	123.8
Депозитни смѣтки. .	4.6	5.6	2.9	3.7	8.2	15.5
Безлихвени смѣтки .	37.3	54.2	101.8	90.0	146.0	188.7
Публични фондове .	77.4	73.1	80.0	93.9	192.7	295.0
Всичко. .	130.0	136.7	187.2	209.3	411.2	623.0

Нарастването на лихвенитѣ кредиторни смѣтки, т. е. на частнитѣ безсрочни лихвени влогове се дължи на двѣ причини: на изобилнитѣ спестявания на населението, поради извънредното повишение на цѣнитѣ и реализиранитѣ отъ тѣхъ печалби и, второ, на взетото отъ банката рѣшение на 29.IX 1917 година да привлече тия спестявания въ форма на безсрочни влогове срѣщу влогови книжки и срѣщу 4% годишна лихва.

Увеличението на депозитнитѣ смѣтки, т. е на вземанията на депозантитѣ на цѣнни книги отъ инкасирани купони или излѣзли въ тиражъ цѣнни книги, произтича отъ увеличението на общата сума на тия депозити. Отъ 291.9 милиона въ края на 1917 година тѣ сж нарастли на 341.4 милиона; иматъ, значи, едно увеличение отъ 153.9%. Отъ тамъ и порастването на кредиторния остатъкъ въ депозитнитѣ смѣтки отъ 8.2 милиона на 15.5 или съ 89%.

Безлихвенитѣ влогове принадлежатъ повече на частни банки и на разни учрѣждения. Тѣхното увеличение спрѣмо 1917 година е било 42.7 милиона или 29.2%.

Цифрата на публичнитѣ фондове спрѣмо 1917 година се качи значително: отъ 192.7 милиона на 295 милиона или съ 53.1%. Главниятъ факторъ на тоя скокъ нагорѣ е фонда на пощенската спестовна каса: отъ 156 милиона лева въ края на 1917 год. той се издигна на 234 милиона въ края на 1918 г. Увеличилъ се е сиречъ съ 49.5%.

Къмъ групата на кредиторнитѣ смѣтки трѣбва да се причисли и групата на сждебнитѣ влогове, които иматъ тая обща черта съ тѣхъ, че не сж изискуеми на прѣдварително опрѣдѣления срокъ. Тѣхното нарастване върви засилено напрѣдъ:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Сждебни влогове . . .	6.0	0.2	7.1	9,0	15.2	17,0

Та прѣдставлява спрѣмо 1917 г. едно увеличение отъ 1.18%.

Слѣдъ групата на безсрочно изискуемитѣ влогове (кредиторни смѣтки и сждебни влогове) иде оная на срочно изискуемитѣ влогове. Това сж почти изключително петь годишни влокове съ 5% годишна лихва, давана въ такъвъ размѣръ само на фондоветѣ отъ публиченъ характеръ и на фондоветѣ съ обществено или общеполезно прѣдназначение. Тѣ растатъ, може да се каже, нормално:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Срочни влогове . . .	50.5	55.2	59.2	66.7	85.8	101.1

Увеличение спрѣмо 1917 год. съ 153 милиона или 17.8%. Тукъ спадатъ главно фонда на гражданскитѣ пенсии (49.6 милиона), фонда на кадастра (7.7 милиона) и др.

Източницитѣ на банката, добити отъ издаването на банкноти и отъ безсрочнитѣ и срочнитѣ вдогове сж пласирани въ аванси на частни лица и учрѣждения и въ аванси на държавата, респективно мѣстнитѣ комитети на дирекцията за стопански грижи и обществена прѣдвидливость. Тукъ именно изпъква главната характеристика на баланситѣ на банката отъ 1915 година насамъ, както това се вижда отъ съпоставянето на групата на частнитѣ пласменти, краткосрочни и дългосрочни, съ групата на публичнитѣ пласменти, прѣдставлявана въ баланса отъ смѣтката „държавно съкровище“. До като частнитѣ пласменти намаляватъ и по остатъли и по оборотъ, публичнитѣ пласменти непрѣкъснато растатъ.

Частнитѣ краткосрочни пласменти обхващатъ дебиторнитѣ смѣтки или аванси на частни лица срѣщу полици, поржчители, цесии, безспорни вземания и на второ мѣсто, сконтовия или търговския портфейлъ:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Дебиторни смѣтки общо . .	**79.4**	**92.2**	**71.5**	**56.8**	**93.0**	**542.5**
Срѣщу полици	7.7	18.0	10.2	5.6	3.4	14.0
„ поржчители	39.0	38.5	28.7	22.5	58.8	476.5
„ цесии	6.3	7.5	6.7	6.1	6.5	7.0
„ безспор. взимания . .	1.7	4.3	2.8	1.2	0.8	0.3
„ цѣнни книги	4.7	3.4	3.6	3.1	3.6	9.9
„ стоки	5.0	4.8	3.4	2.1	5.2	19.5
„ ипотека	14.3	15.6	15.8	16.2	14.7	13.7
Сконтовъ портфейлъ . . .	**41.0**	**40.7**	**35.0**	**28.7**	**24.1**	**20.7**

Общо взето, дебиторнитѣ смѣтки показватъ едно увеличение спрѣмо 1917 година отъ 93 на 542.8 милиона или 483.3%. Бързаме, обаче, да изтъкнемъ, че посоченото увеличение не произхожда отъ аванситѣ на частни лица, търговци, промишленици или рентиери и хора на свободната професия, а отъ ония къмъ мѣстнитѣ комитети на дирекцията за стопански грижи и обществена прѣдвидливость и къмъ странни кореспонденти за смѣтка на държавата. Комитететитѣ иматъ наистина открити текущи смѣтки при клоноветѣ и агентуритѣ на банката, смѣтки които въ главната книга на банката сж класифицирани къмъ текущитѣ дебиторни смѣтки срѣщу поржчители (поржчителя въ случая, това е държавата). Отъ друга страна на нѣкои наши странни кореспонденти се направиха аванси подъ видъ на текущи смѣтки, за смѣтка на държавата, а не за ония на самата банка. Ако, слѣдователно отъ горнята сума 476.5 милиона лева се спаднатъ сумитѣ, произходящи отъ тия двѣ публични пласменти, за комитета 112.9 милиона лева и за страннитѣ кореспонденти 341.4 милиона — всичко 454.3 милиона, ще се получи единъ остатъкъ отъ 22.2 милиона лева частни или смѣтки въ форма на спец. текущи смѣтки срѣщу поржителства.

По тоя начинъ общия остатъкъ по дебит. смѣтки за 1918 година ще бѫде не 542.5 милиона срѣщу 53.1 милиона чистия остатъкъ на тек. смѣтки срѣщу поржителство (93—39.9 сума която се пада на мѣстнитѣ комитети) за 1917 година а 542.5 милиона минусъ 454.3 милиона, което е равно на 88.2 милиона срѣщу 53.1 милиона, т. е. едно увеличение отъ 66.1%. То се дължи на увеличението частнитѣ пласменти срѣщу цѣнни книги, стоки и поржителства. Аванситѣ срѣщу цѣнни книги сж аванси срѣщу съкровищнитѣ бонове, а аванситѣ срѣщу стока засѣгатъ изключително тютюнитѣ.

Намалението пъкъ на търговския портфейлъ прѣзъ 1918 година е 3.4 милиона спрѣмо 1917 година или съ 14.1%.

Тоя фактъ, т. е. намалението на частнитѣ пласменти, е забѣлѣжителенъ. Спрѣмо банката, той се обяснява съ това, че нѣкои клиенти, спечелили прѣзъ годинитѣ на войната, сж побързали да се издължатъ. Отъ друга страна, банката не е могла да разшири личнитѣ кредити на мнозина клиенти, чието материално положение се е значително подобрило прѣзъ войната и поради това тѣ сж били принудени да се обърнатъ за кредитъ къмъ частнитѣ банки въ страната.

Групата на дългосрочнитѣ частни пласменти не прави изключение отъ общото правило: намаление воради погашение или въздържание отъ нови частни пласменти отъ страна на банката:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Ипотечни заеми	42.4	42.0	41.4	39.й	33.2	27.7
Заеми на окржжия и общини . .	17.8	18.0	18.8	19.0	21.4	23.8
„ за училищни сгради . . .	—	0.2	0.5	0.6	0.7	0.7
Анюитети	3.0	3.1	4.4	6.1	6.6	6.8

Едно слабо увеличение се забѣлѣзва само на заемитѣ на окржжия и общини: 21.4 милиона лева въ края на 1917 година срѣщу 23.8 милиона лева въ края на 1918 година. Това се дължи на новитѣ аванси, направени на общинитѣ за посрѣщане на текущи и неотложни нужди. Общинскитѣ приходни бюджети, наистина, доволно намаляха прѣзъ течение на войната, защото извѣстни общински доходи, главно ония отъ октроата, извънредно спаднаха, поради ограничения вносъ отъ странство. Други пъкъ доходи, именно ония отъ кринина и кръвнина, поради стѣснението на вжтрѣшната консомация на месо или поради ограничението на свободния стопански и вжтрѣшенъ обмѣнъ, удариха съвсѣмъ назадъ.

Всички тия намаления на частнитѣ краткосрочни и дългосрочни пласменти станаха за смѣтка на публичнитѣ пласменти, чието увеличение отъ 1914 година насамъ се проявява съ особенна сила. Това се вижда отъ слѣдната таблица, която дава не само остатъци отъ дълга на държавното съкровище къмъ банката, но и оборотитѣ по смѣткитѣ на тоя дългъ:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
Държавно Съкровище.			въ милиони лева			
Въ началото на годината. . .	26.6	142.9	154.8	146·9	260.8	621·3
постжпило прѣзъ годината . .	421.0	503 9	670.2	1792.6	2384.1	3213.1
изтеглено прѣзъ годината . .	537.3	515.8	662.3	1906.5	2744.6	2953.1
остава въ края на годината. .	142.9	154.8	146.9	260.8	621.3	881.3

Дългътъ на държавното съкровище спрѣмо 1914 година е нарасналъ прочее, до края на 1918 година отъ 154.8 милиона на 881.3 милиона, т. е. увеличилъ се е съ 469.3%. Трѣбва да забѣлѣжимъ, обаче, че тоя дългъ прѣдставлява само единъ не платенъ още остатъкъ. Въ сжщность, държавното съкровище е изтеглило за нуждитѣ си много повече, но ги е погасявало съ външни аванси, часть отъ които въ баланса на банката се прѣдставляватъ отъ страниитѣ кореспонденти.

Ние стигаме до най-важния параграфъ на това изложение, именно до банкнотното обращение и неговото покритие и нека прибавимъ още до неговата стойность или покупателна сила на днешнитѣ наши пари.

Прогресията на издаването на банкнотитѣ се вижда отъ слѣднитѣ цифри, прѣдставляващи находящитѣ се въ обращение банкноти, гласящи въ злато или сребро, въ края на всѣка година отъ 1913 година насамъ:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
			въ милиони лева			
Банкноти въ обращение . . .	188.7	226.6	369.7	833.9	1492.7	2298.6
Коефициенти на увеличението .	100.0	120.0	195.8	441.9	791.0	1218.1

Покритието или обезпечението на тия банкноти е такова:

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г	1918 г.
			въ милиони лева			
Наличность	78.8	83.6	83.9	85.4	95.8	103.8
Портфейлъ срѣщу странство . . .	1.6	22.7	58.8	650.1	1197.7	1090.4
Общо покритие	80.4	106.3	142.7	735.5	1293.5	1194.2
Общо банкнотно обращение . . .	188.8	226.6	369.8	833 9	1492.7	2298.6
Процентно отношение на покритието къмъ банкнотното обрѫщение .	42.5%	46.9%	38.6%	88.2%	85.9%	51.9%

Недостатъкътъ на това покритие се заключава въ това, че то се състои главно въ портфейлъ срѣщу странство, който не е прѣко и веднага реализуемъ въ налични и ефективни златни монети. Това положение на покритието, състоящо въ краткосрочни цѣнни книги или въ недостатъченъ спрѣмо обращението металически стокъ, дава на банкнотитѣ характеръ на книжни пари, т. е. на банкноти съ наложителенъ курсъ, приетъ съ закона отъ 3/I 1919 год.

Това обстоятелство, т. е. изобилието на книжнитѣ пари, взето въ връзка съ редъ други стопански фактори, подбива покупателната имъ сила спрѣмо стокитѣ. За илюстрация на това може да послужи слѣдната таблица на цѣнитѣ на стокитѣ, които масово се консумиратъ у насъ:

Цѣни на дребно на единъ килограмъ

	1915 г.	1916 г.		1917 г.		1918 г.		1919 г.	
	м. мартъ	м. мартъ		м. мартъ		м. мартъ		м. мартъ	
	срѣдно	миним.	максим.	миним.	максим.	миним.	максим.	миним	максим
Фасулъ	0.32	0.40	1.20	0.90	1.80	1.50	3.—	5.—	13.—
Орисъ	0.63	1.20	4.50	2.50	2.50	4.—	12.—	3.40	30.-
Хлѣбъ черъ	0.25	0.28	0.50	0.45	1.—	0.35	0.95	1.—	3.—
Месо	1.08	0.70	4.50	1.50	4.50	3.50	4 20	3.—	15.—
Млѣко прѣсно	0.38	0.40	0 80	0.60	2.—	0.90	3.—	2.—	8.—
Масло	2.80	3.—	8.—	8.—	12.—	12.—	25.—	27.38	63.—
Сирене	1.48	1.50	5.—	1.50	6.—	4.60	12 —	2.—	28.—
Кашкавалъ	2.56	5.—	9.—	нѣма		6.—	15.—	7.05	40.—
Захарь	1.12	1.35	5.—	2.10	15.—	3.50	25.—	2.30	50.—
Кафе	3.54	7.—	14.—	25.—	38.—	80.—	120.—	50.—	110 —
Соль	0.25	0.18	0.60	0.45	4.80	0.60	нѣма	0.40	—
Зейтинъ	2.35	5.—	12.—	24.—	28.—	60.—	80.—	50.—	80.—
Газъ	1.41	0.60	2.40	1.25	3.—	1.50	12.—	1.20	55.—
Сапунъ за пране	1.20	2.—	6.—	4.—	8.—	8.—	12.—	12.—	65.—

Колкото се отнася до ажиото, което дава мѣрката за обезцѣнение на банкнотата спрѣмо златото, доволно е да кажемъ, че то се е колебало отъ 1 януарий 1918 година до 1 октомврий с. г. между 155.50 и 190 за 100 Швейцарски франка, а отъ 1 октомврий до 31 декемврий с. г. между 190 и 225.45

За да се тури контролъ върху спекулацията съ ажиото по прѣдложение на банката, приготвено отдава биде прѣкаранъ закона за търговията съ външни платежи срѣдства отъ 19 декемврий 1918 година. Резултатитѣ на централата на Девизитѣ, образувана възъ основа на тоя законъ, ще изложа въ идния си отчетъ.

Финансовиятъ резултатъ отъ операциитѣ на банката прѣзъ 1918 година, въ сравнение съ прѣдходната година, е още по благоприятенъ: чиститѣ печалби сж съ 64 милиона и 300 хиляди лева повече, т. е. прѣдставляватъ едно увеличение отъ 163.6%.

	1913 г.	1914 г.	1915 г.	1916 г.	1917 г.	1918 г.
		въ милиони лева				
Приходи:						
Лихви отъ заеми	19.137	19.131	20.399	37.736	71.759	62.492
Комисиона и разлика курса	1.085	—	—	763	—	9.163
Други	511	700	875	261	365	64.588
Всичко	20.733	19.831	21.274	38.760	72.124	136.243
Разходи:						
Лихви на влогове	5.996	6.007	5.759	7.579	11.242	2.214
Комисиона и разлика курса	—	1.875	3.946	—	10.891	—
Други	367	349	588	1.056	4.734	20.748
Лични и веществ. разходи	3.039	3.810	3.885	4.466	5.916	7.250
Всичко	9.402	12.041	14.178	13.101	32.783	30.212
Чистъ приходъ	**11.331**	**7.790**	**7.096**	**25.659**	**39.341**	**106.031**

Най-важният източникъ на тия печалби сж лихвитѣ отъ заеми. И понеже частнитѣ заеми или пласменти, както видѣхме по-горѣ, сж намалѣли за смѣтка на публичнитѣ, т. е. ония на държавното съкровище, излиза, че печалбитѣ на банката и за тая година, както и прѣзъ 1917 год., идатъ главно отъ заемитѣ направени на държавното съкровище. На второ мѣсто идатъ лихвитѣ отъ нашитѣ фондове въ странство при нашитѣ кореспонденти, облечени въ краткосрочни съкровишни цѣнни книги. Тѣ изпълняватъ перото „Други“ въ приходитѣ до размѣръ на 64.5 милиона. Най-важния разходъ отъ друга страна, това сж лихвитѣ, платени на влогове: това сж лихвитѣ на срочнитѣ влогове, ония на фондоветѣ на спестовната каса и четирипроцентнитѣ безсрочни влогове.

Разпрѣдѣлянето на чистата печалба стана съгласно чл. чл. 4, 6, 22 и 62 отъ закона за банката и ся изразява въ слѣднитѣ сравнителни цифри:

	1914 г.		1915 г.		1916 г.		1917 г.		1918 г.	
				въ милиони лева						
	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%	сума
Запасенъ капиталъ . .	25.—	1947.4	25.—	1774.1	11.99	3076.8	—	—	—	—
Ипот. резер. фондъ. .	2.02	171.2	1.65	117.5	0.56	144.4	0.51	199.0	0.14	145.3
Фондъ съмн. вземания .	23.52	1833.1	25.15	1784.0	62.61	16064.1	66.10	26004.3	72.553	75196.5
Тантиеми	3.06	238.0	3.10	220.0	2.65	681.0	1.94	764.7	0.776	804.9
Държавно съкровище .	46.22	3600.0	45.10	3200.0	22.19	5693.0	31.45	12373.8	26.31	27495.6

Увеличението на фонда за съмнителни вземания, който въ края на 1918 год. достигна до 125 милиона лева, оставаше не толкова за това, че банката имаше прѣдъ видъ да покрие толкова вѣроятни загуби, колкото съ цѣль да създаде резерви, които да послужатъ за увеличението на нейния основенъ и резервенъ капиталъ. Кои нужди и съображения налагаха това засилване на банковитѣ капитали, това изложихме въ миналия ни отчетъ и въ мотивитѣ къмъ законопроекта за увеличение основния и запасни капитали на Б. Н. Б. почитаемото министерство възприе прѣдложението на управителния съвѣтъ въ тоя законопроектъ, станалъ законъ на 4/I 1919 год. и намъ е приятно сега да констатираме, че основния капиталъ на Народната Банка се закржгли на 100 милиона, а резервния на 50 милиона съ останалитѣ резервни фондове банката прѣдставлява отъ себе си въ началото на 1919 година една финансова сила отъ 150 милиона лева свой капиталъ.

Благоволете да приемете, Господине Министре, увѣрение въ нашитѣ особенни почитания.

Управитель: **Хр. Чакаловъ.**

Администраторъ: **Т. Николовъ.**

ОБЩА ВѢ-

за положението на смѣткитѣ въ Главната

№ на смѣтката	Наименование на смѣткитѣ	Общи суми на смѣткитѣ				Остатъци по смѣткитѣ			
		Дебитъ		Кредитъ		Дебитъ		Кредитъ	
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
1	Капиталъ	—	—	20.000.000	—	—	—	20.000.000	—
2	Запасенъ капиталъ	—	—	10.000.000	—	—	—	10.000.000	—
3	Фондове на запасния капиталъ	9.966.797	80	3.705.000	—	6.261.797	80	—	—
4	Движими и недвижими имоти	1.432.041	76	160.536	61	1.271.505	15	—	—
5	Каса	7.343.555.409	93	6.427.887.298	91	915.668.111	02	—	—
6	Банкноти за обръщение	31.811.363	—	2.940.210.410	—	—	—	2.908.399.047	—
7	Банкноти за унищожение	31.823.955	50	31.811.363	—	12 592	50	—	—
8	Портфейлъ	26.880.106	53	6.172.244	85	20.707.861	68	—	—
9	Портфейлъ срѣщу странство	5.267.593.742	50	4.177.152.685	–	1.090.441.057	50	—	—
10	Сждебни дѣла	14.189.777	58	1.759.656	77	12.430.120	81	—	—
11	Странни кореспонденти	5.455.849.749	25	5.360.101.103	31	95.748.645	94	—	—
12	Специални текущи с/ки подъ гаранция на 2 лица	1.183.155.186	96	706.594.423	20	476.560.763	76	—	—
13	Специални текущи с/ки подъ гаранция на полици.	71.792.275	10	57.714.046	61	14.078 228	49	—	—
14	Специални текущи смѣтки срѣщу ипотеки	19.114.593	85	5.345.129	59	13 769 464	26	—	—
15	Специални текущи с/ки подъ залогъ на цѣнни книжа.	174.935.952	92	164.999.085	85	9.936.867	07	—	—
16	Специални текущи с/ки подъ залогъ на стоки и кон.	28.058.975	10	8.492.887	17	19.566.087	93	—	—
17	Заеми срѣщу цѣнни книжа	2.477.160	55	1.012.114	73	1.465.045	82	—	—
18	Заеми срѣщу стоки и коносаменти	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Ипотечни заеми	1.547.765	90	88.037	66	1.459.728	24	—	—
20	Анюитетни ипотечни заеми	31.935.648	22	5.618.444	87	26 317.203	35	—	—
21	Анюитети	10.934.467	07	4.124.978	79	6.809.488	28	—	—
22	Открити ипотекарни длъжници	1.419.723	36	252.257	16	1.167.466	20	—	—
23	Присѫдени недвижими имоти	691 827	84	272.709	16	419.118	68	—	—
24	Секвестри	111.555	40	47.367	40	64.188	—	—	—
25	Разноски и аконти по ипотеки	2.877.698	87	3.089.545	31	—	—	211.846	44
26	Доходи и разходи по банкови имоти	58 205	60	58.205	60	—	—	—	—
27	Заеми на окржжия, общини и учрѣждения	24.326.516	10	503.564	94	23 822.951	16	—	—
28	Управление на държавнитѣ дългове.	2.240.899.686	38	2.241.159.262	47	—	—	259.576	09
29	Заеми на общини за училищни сгради	903.099	93	191.934	—	711.165	93	—	—
30	Домицилирани облигации и купони	66.834.512	11	55.533.164	06	11.301.348	05	—	—
31	Клонове и агентури	4.585.241.897	75	4.566.815.695	45	18.426.202	30	—	—
32	Текущи лихвени смѣтки	3'9.171.114	69	433.004.496	29	—	—	123.833 381	60
33	Текущи безлихвени смѣтки	3.812.237.927	09	4.000.990 327	10	—	—	188.752.400	01
34	Сконтови смѣтки	—	—	61	45	—	—	61	45
35	Държавно съкровище	3.603.146.042	14	2.721.807.408	17	881.338.633	97	—	—
36	Влогове лихвени срочни	13.712.007	54	114.870.356	73	—	—	101.158 349	19
37	Влогове безлихвени за гаранция	59.320.260	45	76.378.662	29	—	—	17.058.401	84
38	Депозитни текущи смѣтки	164.156.102	88	179.742.411	73	—	—	15.586.308	85
39	Депозирани полици	39.528.805	85	10.919.689	34	28.609.116	51	—	—
40	Депозанти на полици	10.919.689	34	39.528.805	85	—	—	28.609.116	51
41	Полици за събиране	117.258.918	93	51.929.657	32	65.329.261	61	—	—
42	Седанти	51.929.657	32	117.258.918	93	—	—	65.329.261	61
43	Инкасирани полици	15.122.478	38	15.123.718	98	—	—	1.240	60
44	Депозити на хранение	700.102.767	21	358.662.398	16	341.440.369	05	—	—
45	Депозанти	358 662.398	16	700.102.767	21	—	—	341.440.369	05
46	Държавни цѣнни материали	361.273.461	86	261.215.079	82	100.058.382	04	—	—
47	Държавно хранилище	261.215.541	82	361.273.923	86	—	—	100.058.382	04
48	Цѣнни книжа за гаранция	67.035.207	81	31.338.151	20	35.697.056	61	—	—
49	Удостовѣрения цѣнни книжа	31.338.151	20	67.035.207	81	—	—	35.697.056	61
	Прѣнесени	36.606.550.225	53	36.342.055.194	71	4.220.889.829	71	3.956.394.798	89

ДОМОСТЪ

книга на 31 декември, 1918 година.

№ на смѣтката	Наименование на смѣткитѣ	Общи суми на смѣткитѣ				Остатъци по смѣткитѣ			
		Дебитъ		Кредитъ		Дебитъ		Кредитъ	
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.
	Прѣнесени . . .	36.606.550.225	53	36.342.055.194	71	4.220.889.829	71	3 956.394.798	89
50	Записи за гаранция	2.917.074	45	300.078	—	2.616.996	45	—	—
51	Удостовѣрения за гаранция	300.078	—	2.917.074	45	—	—	2.616.996	45
52	Партиципации	3.507.774	90	116.670	—	3.391.104	90	—	—
53	Български държавни и общински фондове . . .	2.320.667	40	17.100	—	2.303.567	40	—	—
54	Разноски за печатане банкноти	1.219.645	25	1.219.645	25	—	—	—	—
57	Сждебни разноски	69.354	78	16.254	03	53.100	75	—	—
58	Гербови и пощенски марки	483.618	09	401.182	75	82.435	34	—	—
59	Лихви отъ заемни и сконтирани полици . . .	5.973.639	22	5.973.639	22	—	—	—	—
60	Лихви отъ заеми срѣщу недвижими имоти . . .	3.521.280	76	3 521.280	76	—	—	—	—
61	Лихви отъ заеми на землед. банки, окр. и общ. .	1.398.352	49	1.398.352	49	—	—	—	—
62	Лихви и раз. курса отъ фондове	1.026.587	78	1.026.587	78	—	—	—	—
63	Лихви на влогове	6.792.988	13	6.792.988	13	—	—	—	—
64	Лихви на заложнитѣ облигации 1909 г. . . .	1.228.275	—	1.228.275	—	—	—	—	—
65	Общи разноски по управлението	7.586.595	48	7.586.595	48	—	—	—	—
66	Телеграми и порто	104.400	63	104.400	63	—	—	—	—
67	Комиснона и разлика курса	13.946.351	54	13.946.351	54	—	—	—	—
69	Печалби и загуби.	30.216.142	37	133.858.646	61	—	—	103.642.504	24
70	Възнаграждение на служащитѣ.	764.738	10	764.738	10	—	—	—	—
71	Условно продадени имоти.	41.195	30	36.125	10	5.070	20	—	—
72	Прѣводни акредитиви.	921.672.213	37	947.009.655	34	—	—	25.337.441	97
73	Заложни облигации на Б. Н. Б. 4½% з. 1909 . .	390.000	—	27 390.000	—	—	—	27.000.000	—
74	Разлика курса отъ зал. обл. на Б. Н. Б. 4½% 1909	3.593.294	10	3.593.294	10	—	—	—	—
75	Ипотеченъ резервенъ фондъ	—	—	1.303.050	30	—	—	1.303.050	30
76	Фондъ — ликвидация на присѫдени имоти . . .	118.567	71	1.422.456	57	—	—	1.303.888	86
77	Разноски по ипотеки въ сѫдъ	50.181	94	17.904	79	32.277	15	—	—
78	Гаранции отъ странни кореспонденти	6.226.611	50	2.069.435	—	4.157.176	50	—	—
79	Удостовѣрения за странни кореспонденти. . . .	2.069.435	—	6,226.611	50	—	—	4.157.176	50
80	Държавни, общински и обществени фондове . .	343.727.126	79	638.729.222	38	—	—	295.002.095	59
81	Лихви отъ странни кореспонденти	47.873.989	94	47.873.989	94	—	—	—	—
82	Лихви отъ сѫдебни дѣла	733.874	20	733.874	20	—	—	—	—
83	Лихви отъ специални текущи смѣтки	70.877.798	96	70.877.798	96	—	—	—	—
84	Лихви на текущи смѣтки.	13.864.150	33	13.864.150	33	—	—	—	—
85	Фондъ съмнителни вземания	196.583	77	50,000.000	—	—	—	49.803.416	23
86	Специални текущи смѣтки гаранц. цесии	7.052.976	05	45.581	65	7.007.394	40	—	—
87	Спец. текущи смѣтки гаранц. безспорни вземания	927.540	25	595.742	94	331.797	31	—	—
88	Лихви отъ заеми на общини за училищни сгради.	48.373	61	48.373	61	—	—	—	—
89	Акцепти	—	—	2.890.288	—	—	—	2.890.288	—
90	Провинциална каса	163.963.047	26	163.963.047	26	—	—	—	—
91	Държавни съкровищни бонове.	618.753.263	—	407.965.263	—	210.788.000	—	—	—
92	Лихви отъ държавни съкровищни бонове . . .	24.973.776	82	24.973.776	82	—	—	—	—
93	Лихви отъ заем. и сконтир. полици за 1919 год.	4.884.320	43	1.502	37	4.882.818	06	—	—
94	Лихви отъ съкровищни бонове за 1919 г. . . .	12.156.742	55	—	—	12.156.742	55	—	—
95	Лихви на влогове за 1919 година, ...	—	—	133.636	54	—	—	133.636	54
96	Лихви отъ специални текущи смѣтки за 1919 год.	833	08	14.195	91	—	—	13.362	83
97	Лихви на текущи смѣтки за 1919 година	—	—	4.846	88	—	—	4.846	88
98	Лихви и раз. курса отъ фондове за 1919 год. . .	905.192	56	—	—	905.192	56	—	—
	Всичко . . .	38.935.028.878	42	38.935.028.878	42	4.469.603.503	28	4.469.603.503	28

Обищъ

на Българската Народна Банка,

Активъ	лева	ст
Монетна наличность	103.803.414	52
Странни кореспонденти	95.748.645	94
Портфейлъ срѣщу странство	1.090.441.057	50
Портфейлъ	20.707.861	68
Специални текущи смѣтки	527.481.138	96
Държавно съкровище	881.338.633	97
Краткосрочни заеми	1.465.045	82
Дългосрочни заеми	72.890.001	22
Български държавни и общински фондове	2.303.567	40
Фондове на запасния капиталъ	6.261.797	80
Партиципации	3.391.104	90
Движими и недвижими имоти	1.271.505	15
Присѫдени недвижими имоти	419.118	68
Лихви и комисиони за 1919 година	17.792.906	92
Държавни съкровищни бонове	412.885.000	—
Разни активи	43.562.208	80
Всичко	3.281.763.009	26

балансъ

сключенъ на 31 декември 1918 год.

Пасивъ	лева	ст.
Капиталъ	20.000.000	—
Запасенъ капиталъ	10 000.000	—
Фондъ съмнителни вземания.	49.803.416	23
Ипотеченъ резервенъ фондъ.	1.303.050	30
Фондъ — ликвидация на присѫдени имоти	1.303.888	86
Банкноти въ обръщение	2.298.618.758	—
Текущи кредиторои смѣтки	623.174.247	59
Акцепти	2.890.288	—
Управление на държавнитѣ дългове	259.576	09
Влогове лихвени срочни	101.158.349	19
Заложни облигации на Б. Н. Б. 4½% 1909 година	27.000.000	—
Разни пасиви	42.608.930	85
Чиста печалба	103.642.504	24
Всичко	3.281.763.009	26

Сравнителна

за печалбитѣ и загубитѣ на Българската

Наименование на приходитѣ	1917 год.		1918 год.		Разлика		
	лева	ст.	лева	ст.	±	лева	ст.
Лихви отъ заемни и сконтирани полици	1.640.445	15	1.358.047	90	—	282.397	25
„ „ странни кореспонденти	43.129.826	80	47.090.399	80	+	3.960.573	—
„ „ сждебни дѣла	1.172.834	61	712.972	75	—	459.861	86
„ „ специални текущи смѣтки	20.398.755	56	56 255.150	97	+	35.856.395	41
„ „ заеми срѣщу недвижими имоти . . .	4.244.746	23	3.486.251	19	—	758.495	04
„ „ „ на окржж. и общ. учрѣждения .	1.172.556	82	1.393 043	65	+	220.486	83
„ и разлика курса отъ фондове	—	—	370.282	83	+	370.282	83
Комисиона и разлика курса	—	—	9.163.709	77	+	9.163.709	77
Телеграми и порто	50.963	25	70.911	32	+	19.948	07
Доходи и разходи по банкови имоти	—	—	28.015	43	+	28.015	43
Лихви отъ заеми на общини за постр. учил. сгради.	46.556	59	48.372	61	+	1.816	02
„ „ държавни съкровищни бонове . . .	139.642	60	13.847.676	63	+	13.708.034	03
Разни	128.541	95	33.789	26	—	94.752	69
Всичко . . .	72.124.869	56	133.858.624	11	+	61.733.754	55

Таблица

Народна Банка прѣзъ 1917 и 1918 год.

Наименование на разходитѣ	1917 год.		1918 год.		Разлика		
	лева	ст.	лева	ст.	+/—	лева	ст.
Съдържание на служащитѣ	3.592.704	36	4.596.928	37	+	1.004.224	01
Канцеларски и др. разноски	2.165.301	45	2 654.398	90	+	489.097	45
Погашение на движими и недвижими имоти . .	158.469	45	162.800	18	+	4.330	73
Разноски за печатане банкноти	3.805.444	10	1.219.645	25	—	2.585.798	85
Лихви на влогове	3.751.374	01	2.214.145	21	—	1.537.228	80
Лихви на текущи смѣтки	5.339 217	61	13.772.462	44	+	8.433.244	83
Лихви на заложнитѣ облигации	1.245.825	—	1.228.275	—	—	17.550	—
Комисиона и разлика курса	10.891.175	16	—	—	—	10.891.175	16
Лихви и разлика курса отъ фондове	668.688	77	—	—	—	668.688	77
Разлика курса на заложнитѣ облигации	51.164	10	3.593.294	10	+	3.542.130	—
Доходи и разходи отъ банкови имоти	235,827	17	—	—	—	235 827	17
Разни	877.878	91	774.170	42	—	103.708	49
Чиста печалба	39.341.799	47	103.642.504	24	+	64.300.704	77
Всичко . . .	**72.124.869**	**56**	**133.858.624**	**11**	+	**61.733.754**	**55**

БИБЛИОТЕКА НА Б. З. К. БАНКА